

רע"פ 6306/17 - מוחמד חטיב נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 6306/17

לפני: כבוד השופט ד' מינץ

המבקש: מוחמד חטיב

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (השופטים א' שפירא, א' אליקים ות' נאות פרי), מיום 11.7.11, בעפ"ג 5676-05-17

בשם המבקש: עו"ד חנא בולוס
בשם המשיבה: עו"ד הדר פרנקל

החלטה

הבקשה שבכותרת הועברה זה עתה לטיפול.

1. מדובר בבקשה למתן רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופטים סגן הנשיא (כתוארו אז) ר' שפירא, סגן הנשיא א' אליקים והשופטת ת' נאות-פרי), מיום 11.7.2017, בעפ"ג 5676-05-17, במסגרתו התקבל ערעורה של המשיבה על קולת העונש שהושת על המבקש בגזר דינו של בית משפט השלום בעכו (כב' השופטת ג' טונוס), מיום 24.4.2017, בת"פ 39399-03-16, כך שהושתו על המבקש 12 חודשי מאסר לריצוי

בפועל, 7 חודשי מאסר על תנאי, וקנס בסך 5,000 ש"ח או 50 ימי מאסר תמורתו.

רקע והליכים קודמים

2. ביום 18.3.2016 הוגש נגד המבקש כתב אישום, אשר על פי עובדותיו, ביום 3.3.2016 הוא החזיק בביתו בלא רשות על פי דין, בכלי הנשק הבאים: חפץ דמוי תת מקלע מאולתר ומחסנית המתאימה לו; תת מקלע מסוג עוזי ומחסנית המתאימה לו; אקדח מסוג 'סטאר'; אקדח מסוג 'FN' ומחסנית המתאימה לו (להלן: כלי הנשק). כתב האישום ייחס למבקש עבירות בנשק – עבירה לפי סעיף 144(א) לחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין).
3. ביום 21.4.2016 הרשיע בית משפט השלום את המבקש על פי הודאתו במעשים שיוחסו לו, וזאת במסגרת הסדר טיעון. על פי הסדר הטיעון הוסכם כי המבקש יודה במעשים המיוחסים לו, יורשע ויישלח לקבלת תסקיר אשר תוצאותיו לא יחייבו את הצדדים. בהמשך, ביום 24.8.2016 הוגש לבית משפט השלום תסקיר שירות המבחן. מהתסקיר עלה כי המבקש נעדר הרשעות קודמות, נשוי, ואב לשני ילדים, כאשר הבכור סובל מנכות פיזית. עוד עלה כי המבקש התקשה להסביר את המניעים שעמדו ברקע לנטילת כלי הנשק על ידו, והביע חרטה על מעשיו. שירות המבחן התרשם כי למבקש יכולות מילוליות וקוגניטיביות תקינות, וכי עמדותיו משקפות תחושת הזדהות ושייכות לחברה הנורמטיבית. לצד האמור תואר כי המבקש הותיר רושם לנטילת אחריות מילולית בלבד למעשיו, וכי יש לו קושי בהצבת גבולות פנימיים, בוויסות דחפים ובהפעלת שיקול דעת הולם. לאור האמור ונוכח חומרת העבירה, שירות המבחן נמנע מכל המלצה טיפולית בעניינו והמליץ לשקול ענישה מרתיעה ומציבת גבולות.
4. ביום 7.9.2016 הורה בית משפט השלום על עריכתו של תסקיר משלים. זאת בעקבות טענת המבקש לפיה הדרך בה השיג את הנשק הייתה אחד השיקולים עליהם הסתמך שירות המבחן בהמלצתו. נקבע כי המלצת שירות המבחן בתסקיר המשלים תינתן תוך התעלמות מהדרך בה השיג המבקש את הנשק, וזאת משום שמדובר בנסיבה שאינה חלק מעובדות כתב האישום. בהתאם לכך, ביום 27.11.2016 הוגש תסקיר משלים בעניינו של המבקש. בתסקיר המשלים הובאה התרשמותו של שירות המבחן בשיפור מסוים שחל ביכולתו של המבקש לחוש רגשות חרטה ובושה בגין התנהגותו, ובהכרה ראשונית בחומרת העבירות שביצע והשלכותיהן השונות. עוד צוין כי המבקש הביע מוטיבציה להשתלב בהליך טיפולי הממוקד בתחום עבירות הנשק. מאידך צוין כי המבקש נטה לטשטש את אורחות חייו בעבר ובהווה ואת הנסיבות המקיפות בעטיין ביצע את המעשים המיוחסים לו. נוכח התרשמות שירות המבחן משיפור מסוים שחל בעניינו של המבקש, הומלץ לדחות את הדיון בארבעה חודשים, אשר בהם ישולב המבקש בקבוצה טיפולית הממוקדת בתחום עבירות הנשק, וכן תיבחן יכולתו להתבונן בצורה ביקורתית ומעמיקה במעשיו. הוצע כי בתום ארבעת החודשים, יוגש תסקיר משלים נוסף.
5. לאחר שהחל המבקש את הטיפול הקבוצתי במסגרת שירות המבחן, ביום 6.3.2017 הוגש תסקיר משלים נוסף בעניינו. בתסקיר האמור צוין כי המבקש התמיד בהגעתו למפגשי הקבוצה וכי במהלך הפגישות היה פעיל, גילה מעורבות ונכונות להיחשף ולבחון את התנהלותו באורח ביקורתי. עוד צוין כי המבקש משמש מודל חיובי לשאר חברי הקבוצה. נוכח האמור, שירות המבחן העריך כי השתלבותו במסגרת הליך טיפולי עשויה להפחית את הסיכון להישנות התנהגות עבריינית מצידו, ועל כן המליץ על העמדת המבקש בצו מבחן למשך שנה במהלכה ימשיך בהליך הטיפול האמור. ביום 9.3.2017, לאחר שמיעת הטיעונים לעונש, הורה בית המשפט על הגשת חוות דעת הממונה על עבודות השירות בדבר התאמתו של המבקש לבצע עבודות שירות. בחוות הדעת שהוגשה כאמור נקבע כי המבקש מתאים לעבודות שירות.

6. ביום 24.4.2017 בית משפט השלום גזר את עונשו של המבקש. במסגרת גזר הדין תחילה עמד בית המשפט על מגמת ההחמרה בענישה בגין עבירות החזקת נשק. לצד זאת נקבע כי בחינת הפסיקה הנוהגת מצביעה, בין היתר, על מספר מקרים שבהם הוטלו על נאשמים עונש מאסר בדרך של עבודות שירות. נוכח האמור, נקבע כי מתחם העונש ההולם בעניינו של המבקש נע בין 6 ל-24 חודשי מאסר בפועל. לאחר בחינת הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, ולאור המלצת שירות המבחן, בית המשפט השית על המבקש 6 חודשי מאסר אשר ירוצו בדרך של עבודות שירות, לצד מאסר מותנה לתקופה של 7 חודשים וקנס בסך של 5,000 ש"ח או 50 ימי מאסר תמורתו.

7. ביום 4.5.2017 הגישה המשיבה ערעור על קולת העונש לבית המשפט המחוזי. ביום 11.7.2017 קיבל בית המשפט המחוזי את הערעור בקובעו כי מקרה זה עולה בגדר אותם חריגים בהם קיימת סטייה ברורה וקיצונית ממדיניות הענישה הראויה, אשר מצדיקה את התערבותה של ערכאת הערעור. בית המשפט עמד על חומרתן של עבירות הנשק, על פוטנציאל הנזק הכרוך בהן ועל הצורך להחמיר בענישה בגין עבירות אלו, קל וחומר באשר להחזקת כלי נשק אוטומטיים, כמו אלו שנתפסו אצל המבקש.

8. נוכח האמור נקבע כי מתחם העונש שנקבע על ידי בית משפט השלום, אינו משקף נכוחה את מדיניות הענישה כפי שפורטה בפסיקה. כמו כן, בית המשפט המחוזי קבע כי במקרה דנן גוברים שיקולי ההלימה על שיקולי השיקום, וזאת אף לאחר הבאתן בחשבון של הנסיבות המקלות עם המבקש, לרבות המלצת שירות המבחן בעניינו, היעדר עברו הפלילי ומצבו המשפחתי. לאור האמור, בית המשפט המחוזי גזר על המבקש, במקום תקופת המאסר שגזר עליו בית משפט השלום, עונש של 12 חודשי מאסר לריצוי בפועל.

מכאן הבקשה למתן רשות ערעור שלפני.

טענות הצדדים

9. המבקש משיג על חומרת העונש שהושת עליו על ידי בית המשפט המחוזי. לטענתו, בקשה זו מעוררת שאלה עקרונית החורגת מעניינו הפרטי, שעניינה הצורך בקביעת מתחם ענישה הולם על ידי בית המשפט בטרם הקביעה כי בית המשפט קמא סטה ממדיניות הענישה. עוד נטען כי המדובר במקרה חריג, המצדיק מתן רשות ערעור גם מחמת שיקולי צדק.

בתוך כך, לטענת המבקש, מאחר שבית המשפט המחוזי לא קבע בפסק דינו מהו מתחם העונש ההולם בגין המעשים המיוחסים לו, לא ניתן לקבוע כי מתחם הענישה שנקבע על ידי בית משפט השלום חורג ממדיניות הענישה הראויה. כמו כן, מתחם הענישה שנקבע בפסק דינו של בית משפט השלום אכן משקף את מדיניות הענישה הראויה בנסיבות העניין. בנוסף, בית המשפט המחוזי התעלם מסמכותו של בית משפט השלום לסטות ממתחם העונש ההולם לאור שיקולי שיקום וגם משום כך התערבותו בגזר הדין איננה מוצדקת.

10. מנגד, לעמדת המשיבה הבקשה אינה עומדת באמות המידה המצדיקות מתן רשות ערעור וזאת משום שהיא ממוקדת בעניינו הפרטי של המבקש וכן מאחר שהיא ממוקדת בטענות על חומרת העונש בלבד. עוד נטען כי העובדה שערכאת הערעור לא קבעה מתחמי ענישה אינה מצדיקה מתן רשות ערעור. כמו כן, בית המשפט המחוזי לא התעלם

מהאפשרות לחרוג ממתחם הענישה שנקבע משיקולי שיקום, אלא קבע כי בנסיבות העניין ובשים לב לחומרת העבירה שבה המבקש הורשע, ראוי ששיקולי ההלימה יגברו על שיקולי השיקום. בית המשפט המחוזי שיקלל בפסק דינו את כלל הנסיבות הרלבנטיות לעניין ולא קיימת הצדקה להתערבות בהכרעתו.

דיון והכרעה

11. לאחר עיון בבקשה, בחומר שצורף לה, ובתגובת המשיבה לבקשה, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות.

12. הלכה היא כי רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תינתן רק במקרים חריגים, שבהם מתעוררת שאלה משפטית עקרונית, רחבת היקף וכבדת משקל, בעלת השלכות ציבוריות החורגות מעניינים של הצדדים הישירים להליך, או בנסיבות המעוררות חשש מפני עיוות דין או אי-צדק חמור (רע"פ 8323/12 שוקרון נ' מדינת ישראל (19.11.2012); רע"פ 4067/17 אבו קוש נ' מדינת ישראל (14.6.2017)). זאת ועוד, הבקשה שלפני נסובה על חומרת עונשו של המבקש, וכפי שנקבע פעמים רבות בעבר, בקשות מסוג זה אינן מקימות, כשלעצמן, עילה למתן רשות ערעור ב"גלגול שלישי", אלא במקרים נדירים בהם מתגלה סטייה קיצונית ממדיניות הענישה המקובלת בעבירות דומות (רע"פ 10059/16 בדיר נ' מדינת ישראל (14.3.2017); רע"פ 3929/09 דהן נ' מדינת ישראל (16.8.2009)). בענייננו, חרף ניסיונותיו של המבקש לשוות לבקשתו נופך עקרוני, טענותיו כולן ממוקדות בעניינו הפרטי ועניין כאמור בהשגה על חומרת העונש שהושת עליו. כמו כן, בנסיבות המקרה, לא נגרם למבקש עיוות דין, ואף לא מתקיימים שיקולי צדק מיוחדים התומכים במתן רשות ערעור. די בטעמים אלו, כשלעצמם, כדי לדחות את הבקשה.

13. למעלה מן הצורך, אציין כי גם לגופם של דברים דינה של הבקשה להידחות.

ראשית, אמנם בית המשפט המחוזי לא קבע מהו מתחם העונש ההולם, והסתפק בקביעה כי העונש שהושת על ידי בית משפט השלום חורג באופן קיצוני מרמת הענישה הראויה בנסיבות דומות. אלא שמהוטל בסופו של דבר עונש המצוי בגדרו של מתחם העונש שנקבע על ידי בית משפט השלום – אשר נע כאמור בין שישה לבין 24 חודשי מאסר – אין הצדקה להתערב בו אך בשל היעדר קביעה מפורשת בדבר מתחם העונש ההולם (וראו: רע"פ 9102/15 פאר נ' מדינת ישראל (26.1.2016)).

שנית, נחה דעתי כי בית המשפט המחוזי שקל בפסק דינו את מכלול השיקולים הנדרשים לעניין ואיזן ביניהם כראוי. העונש שהושת על המבקש על ידי בית המשפט המחוזי אינו חורג ממדיניות הענישה הראויה במקרים כגון דא, ומשכך לא מצאתי טעם מספיק להתערב בו, קל וחומר שלא במסגרת "גלגול שלישי". אדרבה, נוכח מגמת ההחמרה בענישה על עבירות נשק, העונש שהושת על המבקש אינו חמור כלל ועיקר (וראו: ע"פ 9702/16 אבו אלוליא נ' מדינת ישראל (13.9.2017); ע"פ 8846/15 דראז נ' מדינת ישראל (13.3.2016); ע"פ 5681/14 מדינת ישראל נ' טאטור (1.2.2015)).

14. נוכח כל האמור הבקשה נדחית.

15. המבקש יתייצב לריצוי עונש המאסר שנגזר עליו ביום 13.5.18 עד לשעה 10:00 בימ"ר ניצן, או במקום אחר על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודת זהות, או דרכון. על המבקש לתאם בהקדם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שירות בתי הסוהר, בטלפונים מספר: 08-9787377 או 08-9787336.

ניתנה היום, י"ב בניסן התשע"ח (28.3.2018).

ש ו פ ט